

Politik Konjonktür Dalgalanmaları: Kuram ve Türkiye Örneği

Özet

Politik konjonktürel dalgalanmalar teorisi, iktidarın seçim zamanında yeniden seçilebilmeyi kesinleştirebilmek amacıyla ekonomik ve politik avantajlar sağlamak için ekonomiyi maliye ve para politikası araçlarıyla etkileyerek makro ekonomik değişkenler üzerinde manipülasyonlar yapması olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışmada, Türkiye’de bu tür manipülasyonların olup olmadığı 1987-2007 dönemleri itibariyle analiz edilmiştir. Bu analiz, politika çıktıları (GSYİH, işsizlik ve enflasyon) ve politika araçlarına (kamu harcamaları) göre yapılmıştır. Buna göre 1987-2007 yılları arasında Türkiye’de politik konjonktürel dalgalanmalar söz konusudur. Politika çıktılarına göre yapılan analizde GSYİH’in seçimlerden olumsuz etkilendiği görülmüştür. Çalışmada, seçim dönemlerinde enflasyonun artma işsizliğin ise azalma eğilimine girdiği saptanmıştır. Politika araçlarına göre yapılan analizde ise, kamu harcamalarının seçim dönemlerinde arttığı tespit edilmiştir.

Osman Cenk KANCA¹

Anahtar Kelimeler: *Politik Konjonktürel Dalgalanmalar, Büyüme, Enflasyon, İşsizlik, Kamu Harcamaları.*

Political Business Cycles: Theory and Turkey Case

Abstract

Political Business Cycles Theory is defined as making manipulations on macro economic variables during the election time when government’s aim is to ensure to be reselected by affecting economy by means of finance and money policies in order to gain economic and political advantages. In this study, whether such manipulations exist in Turkey is analysed as the periods 1987-2007. This analysis is done according to political outputs (GDP, unemployment and inflation) and political means (public expenditures). Then, Political Business Cycles is a matter of question between the years 1987 and 2007 in Turkey. According to analysis done through the political outputs, it is clear that GDP is affected negatively from the elections. In the study it is found that the inflation has the tendency of increasing while unemployment has that of decreasing. According to the analysis done via political means it is found that public expenditures have increased during the election time.

Keywords: *Political Business Cycles, Growing, Inflation, Unemployment, Public Expenditures.*

¹ Arş. Gör., Kafkas Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, e-posta: osmancenkanca@hotmail.com

1.GİRİŞ

Geniş anlamda Politik Konjonktür Dalgalanmaları Teorisi, iktidar partilerinin ekonomiyi seçim kazanmak amacıyla manipüle ettikleri tezini savunur. Bu teorinin temelinde siyasi partilerin esas amacının iktidara gelmek veya iktidarını devam ettirmek olduğu düşüncesi vardır. Bu teoriye göre iktidar, yeniden seçilebilme olasılığını garantiye alabilme amacıyla, para arzı ve kamu harcamaları gibi para ve maliye politikası enstrümanlarını kullanır. Oylarını maksimum kılma amacıyla hareket eden iktidarlara, seçim zamanı yaklaşırken ekonomide yapay iyileşmeler sağlaması ve seçim sonrası da ekonomide istikrar tedbirleri altında seçim öncesi yapılan genişletici politikaların telafisi olarak seçim sonrası daraltıcı ekonomi politikalarına başvurmaktadırlar.

Seçime giden politik iktidar, özellikle seçim döne-

mine kadar uygulanan politikalar neticesinde yoksul kalmış kitleler vasıtasıyla ekonomiye suni katkılar yapıp, piyasaya bir ivme kazandırarak “oy” potansiyelini artırmaya çalışırlar. Bu bağlamda siyasal iktidarın seçim kazanmak uğruna ekonomiyi kendi menfaatleri doğrultusunda manipüle edip geçici bir konjonktür oluşturmasıyla ortaya çıkan ekonomik durumun seçim öncesi özellikleri; Merkez Bankası tarafından faizler düşük tutularak para arzı artırılmaya çalışılır ve kamu harcamaları artırılarak ekonomiye bir canlılık kazandırılır. Seçim sonrasında ise Merkez Bankası faizleri yüksek tutarak para musluklarını kısar ve bu sayede de para arzı daraltılmaya çalışılır ve hükümet tarafından kamu harcamaları azaltılmaya çalışılır.

Seçim ekonomisi politikalarının göstergeleri ile makro ekonomik serilerin salınımı Tablo 1 yardımıyla gösterilmektedir.

Tablo 1: Seçim Ekonomisi Politikalarının Göstergeleri

Makro Ekonomik Seriler	T-1	T	T+1
Enflasyon oranı	↑	↑	↓
Büyüme oranı	↑	↑	↓
İşsizlik oranı	↓	↓	↑
% Δ Parasal büyüklükler	↑	↑	↓
% Δ Bütçe gelirleri	↓	↓	↑
% Δ Bütçe giderleri	↑	↑	↓
% Δ Ücret ve maaşlar	↑	↑	↓
% Δ Tarımsal destekleme fiyatları	↑	↑	↓

Kaynak: Yamak ve Yamak, 1999, s.50

Tablo 1’de görüldüğü üzere bütçe giderleri, seçim öncesi ve seçim yılında artma, seçim sonrası yılda ise azalma eğilimindedir. Enflasyon oranı, seçim öncesi ve seçim yılında artma, seçim sonrası yılda ise azalma yönünde bir seyir izlemektedir. İşsizlik oranı, seçim öncesi ve seçim yılı azalma, ancak seçim sonrası yıl ise artma yönünde bir hareket sergilemektedir. Büyüme oranı ise seçim öncesi ve seçim yılında artma, ancak seçim sonrası yılda ise azalma yönünde bir salınım göstermektedir.

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Politik Konjonktür Dalgalanmaları konusu üzerine çok sayıda akademik çalışma yapılmıştır. Bu konudaki literatürün zenginliği nedeniyle bu alandaki çalışmalar incelenirken bir sınıflandırmaya

ihtiyaç duyulmuş ve çalışmalar Türkiye ekonomisi ve yabancı ülkelerin ekonomileri için yapılan çalışmalar olarak ikiye ayrılmıştır.

Türkiye için yapılan çalışmalar;

Gürkan ve Kasnakoglu (1991), 1962-1983 dönemini kapsayan çalışmalarında seçimleri bağımsız değişken olarak kullanmışlar ve tarım ürünlerine verilen destekleri ise bağımlı değişken olarak kullanarak doğrusal olmayan regresyon yöntemi ile tahminlerde bulunmuşlardır. Tahmin sonuçları, yalnızca buğday ürünü için politik devresel hareketleri destekler nitelikte bulunmuş ve ayrıca bütün hariç diğer ürünlere verilen kamu desteğinin aske-ri yönetimlerde azaldığını göstermiştir.

Çarkoğlu (1995), 1950-1994 dönemini kapsayan çalışmasında kukla değişken olarak aldığı seçimlerin; bazı tarım ürünlerinde, enflasyon, işsizlik ve GSYİH üzerinde etkisinin olup olmadığını ARI-MA yöntemi ile analiz etmiştir. Sonuçlara göre, buğday, pamuk, ve enflasyon değişkeni için politik konjonktür dalgalanmalara rastlanılmıştır.

R.Yamak ve N.Yamak (1999), 1953-1992 dönemini kapsayan çalışmalarında seçim öncesi, seçim yılı ve seçim sonrası yıl; enflasyon, büyüme, parasal büyüklükler, bütçe giderleri, bütçe gelirleri, istihdam ve maaş-ücretleri tablo oran analizi yardımıyla irdelemişlerdir. Elde edilen sonuçlara göre, Türkiye’de seçim öncesi genişletici, seçim sonrası daraltıcı politikalar uygulanmıştır sonucuna varılmıştır.

Telatar (2001), 1986-1997 dönemini kapsayan çalışmasında seçim dönemlerini bağımlı, para ve maliye politikası enstrümanlarını ise bağımsız değişken olarak kullanmıştır. Logit ve Probit modellerin kullanıldığı çalışmada, hükümetlerin seçim öncesi dönemde kamu harcamalarını ve para arzını artırdıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Onur (2002), 1975-2000 dönemini içeren çalışmasında yine aynı şekilde seçimleri bağımsız, kamu giderleri, kamu açıkları, iç borçlanma ve dış borçlanma değişkenleri ise bağımlı değişken olarak kullanarak otoregresif model kurarak panel regresyon yöntemi ile tahminlerde bulunmuştur. Çalışmada, Türkiye’de politik bütçe döngülerinin varlığına ilişkin bulgulara rastlanmıştır.

Savaşan ve Dursun (2006), 1983-1998 dönemini içeren çalışmalarında seçim dönemlerini ve partileri bağımsız, çeşitli harcama kalemlerini bağımlı değişken olarak modele dahil etmişlerdir. Havuzlanmış regresyon modelinin kullanıldığı çalışmada, politik konjonktür hareketlerinin yerel düzeyde varlığının mevcut olduğu bulunmuştur.

Akalın ve Erkişi (2007), 1950-2006 dönemini kapsayan çalışmalarında seçimleri; kamu harcamaları, para arzı, enflasyon, işsizlik ve büyüme oranında nasıl bir etki meydana getirdiği tablo yüzde değişim ve rasyo analizi yardımıyla irdelemişlerdir. Elde ettikleri bulgular, seçim çevrimlerinin varlığını kesin olarak destekler nitelikte değildir.

Erdoğan ve Bozkurt (2009), 1986-2005 dönemini kapsayan çalışmalarında seçim dönemlerini bağımsız; para politikası araçlarında M1 ise bağımlı değişken olarak kullanmıştır. GARCH tekniğinin kullanıldığı çalışmada, Nordhaus’un görüşlerinin geçerli olduğu ve para politikasının seçim dönemlerinde manipüle edildiğine dair sonuçlar bulunmuştur (Daha fazla bilgi için bkz Ek 1).

Yabancı ülke ekonomileri için yapılan çalışmalar;

Oportünist politik konjonktür hareketlerinin mimarı Nordhaus (1975), 1947-1972 dönemini esas alan çalışmasında, hipotezini işsizlik oranı için araştırmıştır. Çalışmada işsizlik oranının herhangi bir zaman diliminde artma ya da azalma olasılığının %50 olduğu varsayılmıştır. İşsizlik oranının seyrine ilişkin, ABD, Yeni Zelanda, Almanya ve Fransa için hipotezi destekleyen bulgulara ulaşılırken Japonya, Avustralya, İsveç ve Birleşik Krallık için ise hipoteze uygun bulgular elde edilememiştir.

Partizan Teori’nin kurucusu Hibbs (1977), 1948-1972 dönemini esas alan çalışmasında sol ideolojili yönetimlerde, sağ ideolojili yönetimlere göre işsizlik oranının daha düşük olacağı şeklindeki hipotezi ABD ve İngiltere Ekonomileri için sınamıştır. Box-Jenkis Interversion analizinden faydalanan yapılan çalışmada, işsizlik oranının sol parti iktidarlarında azaldığını, sağ parti iktidarlarında ise arttığını tespit etmiştir. Hibbs iktidardaki partilerin seçmenlerin öncelikleri doğrultusunda partizanca bir tavır sergilediklerini ifade etmiştir.

Frey ve Schneider (1978), 1953-1975 dönemini kapsayan ve ABD ekonomisi için yaptıkları çalışmalarında, popülerite ve reaksiyon fonksiyonlarını kullanarak ekonomi-politika ilişkisini irdelemişlerdir. Popülerite fonksiyonunda enflasyon ve işsizlik oranındaki artışın popüleriteyi azalttığı, tüketim harcamaları ve büyüme oranındaki artışın ise popüleriteyi artırdığı tespit edilmiştir. Reaksiyon fonksiyonunda ise kamu kesimi harcamaları (milli savunma hariç), transfer harcamaları ve kamu kesimi sivil istihdam değişkenlerini incelenmiştir. Yapılan analizlerde, popüleritenin zayıf olduğu dönemlerde hükümetlerin kamu harcamalarını artırdığı ve istihdamın da arttığı ancak tersi durumda politikacıların partizanca davranabileceklerine yönelik zayıf bulgular bulunmuştur.

Beck (1984), 1955-1982 yıllarını kapsayan çalışmasında seçimleri bağımsız, toplam banka rezervlerini de bağımlı değişken olarak almıştır. E.K.K ve Hareketli Regresyon yöntemlerinin kullanıldığı çalışmada, seçimlerin para politikası üzerinde bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir.

Alesina ve Sachs (1988), 1949-1984 dönemi için ABD ekonomisi üzerine yaptığı çalışmada rasyonel beklentileri partizan görüşe ekleyerek rasyonel partizan hipotezinin geçerliliğini doğrusal ve doğrusal olmayan E.K.K yöntemi ile araştırmıştır. Çalışmada Cumhuriyetçi ideolojiyi savunanların fiyat istikrarına, Demokrat ideolojiyi savunanların ise üretim seviyesine daha çok hassasiyet gösterdiklerini ifade etmişlerdir.

Findlay (1990), 1951-1987 dönemini içeren çalışmada, ABD ekonomisinde, Cumhuriyetçi ideolojinin hükümette olduğu dönemde politik konjonktür teorisini sınamıştır. İşsizlik oranının otoregresif bir biçimde modellendiği çalışmada, Cumhuriyetçi parti yönetimleri ve seçimleri temsil eden kukla değişken kullanılmış ve Cumhuriyetçi parti yönetimleri için politik konjonktür dalgalarını destekler bulgular elde edilmiştir.

Alesina ve Roubini (1992), Oportünistik, Rasyonel Oportünistik, Partizan, Rasyonel Partizan teorilerinin her birinin geçerliliğini 18 OECD üyesi ülke için araştırmışlardır. Her bir ülke için zaman serisi analizi, grup halinde tüm ülkeler için ise panel data kullanılarak bir bütün halinde ülkelerin hepsi için analizler yapılmıştır. Enflasyon oranı, büyüme oranı, işsizlik oranı için rasyonel partizan teori ve rasyonel oportünistik konjonktür teorilerini destekleyen bulgular elde edilirken, son zamanlarda geliştirilen modellerin politik konjonktür salınımlarını daha iyi açıkladığını belirtmişlerdir.

Schultz (1995), 1961-1992 döneminde İngiltere için politik konjonktür teorileri hipotezini reel transfer harcamaları için tahmin ettiği bir regresyon denklemi ile araştırmıştır. Modele; reel GSYİH, dış ticaret dengesi, işsizlik oranı, transfer harcamaları bağımlı, mevsim kuklaları ve seçimlerden bir önceki çeyrek için bir (1) değerini alan bir seçim kuklası da bağımsız değişken olarak modelde yer almıştır. Sonuçlara göre seçim kuklasının pozitif, fakat istatistiksel olarak anlamsız olduğu bulunmuştur. Schultz'a göre, hükümetin se-

çimlerden önceki popülaritesine bağlı olarak politik konjonktür hareketlerinin bir seçimden diğerine farklı olabileceğinin altını çizmiştir.

Royed ve Borrelli (1999), 14 OECD ülkesi için toplam vergi gelirlerini incelemişlerdir. Analizler zaman serisi ve yatay kesit verileri birleştirilerek yapılmıştır. Vergi gelirlerindeki artış oranı; GSYİH büyüme oranı, enflasyon oranı, işsizlik oranı gibi ekonomik değişkenler yanında, seçimleri ve iktidardaki partiyi temsil eden politik değişkenler üzerine regres edilmiştir. Regresyon sonuçları, vergi gelirlerindeki artışın seçimlerden hemen sonraki yıllarda sistematik olarak yüksek olduğunu ancak bunun sol parti yönetimleri için geçerli olmadığını göstermiştir.

Park ve Jong-Ho (2003), 1963-2003 dönemini esas alarak Kore'de politik konjonktür hareketlerinin varlığını, parasal tabana ilişkin aylık ve üçer aylık veriler ile test etmişlerdir. Araştırmanın bulguları, Kore'de demokratikleşme eğiliminin başladığı 1987 yılından itibaren politik parasal konjonktür hareketlerinin varlığını kanıtlamıştır. Buna göre seçimlerden önce parasal tabanda bariz bir artış eğilimi ortaya çıkmıştır.

Abrams ve Lossifov (2006), ABD'de 1957-2004 dönemini esas alarak Federal Fon Oranı'na ilişkin verilerin üç aylık ortalamasını test ederek, başkanlık seçimlerinden önce genişletici para politikasının uygulandığını kanıtlayan bulgular elde etmiştir.

Alpanda ve Honig (2007), 1972-2001 dönemini esas alarak gelişmiş ülkelerin yanı sıra çok sayıda gelişmekte olan ülkelerin verilerini test etmişlerdir. Yazarların her iki ülke grubunu ele almaları önemli bir katkı olarak değerlendirilmiştir. Çalışmada gelişmiş ülkelerde parasal konjonktür hareketlerinin varlığına ilişkin kanıtlar elde edilememesine karşı, gelişmekte olan ülkeler için güçlü kanıtlara ulaşılmıştır (Daha fazla bilgi için bkz Ek 2).

3. KURAM

Politik Konjonktür Dalgaları Teorileri oportünist ve partizan üzere iki ana başlık altında sınıflandırıldığı görülmektedir. Makroekonomi literatüründe adaptif beklentilere bir karşı tez olarak or-

taya atılan rasyonel beklentiler, politik konjonktür salınımlarının oportunist ve partizan modellerine de uyarlanarak Rasyonel Oportunist Politik Konjonktür Teorisi ve Rasyonel Partizan Politik Konjonktür Teorisi'nin geliştirilmesinde önemli bir yere sahip olmuştur (Akalin ve Erkişi, 2007: 90).

Politik Konjonktür Dalgalanmalar literatürü, birbirinden kesin çizgiler ile ayrılabilen iki farklı evreden geçmiştir. Şöyle ki;

Birinci evre, 1970'li yılların ortalarında Nordhaus (1975) ve Lindbeck (1976)'ın "oportünistik" devresel dalgalanmalar üzerine yaptıkları etkili çalışmalar ile Hibbs (1977)'in "partizan" devresel dalgalanmalara ilişkin çalışması tarafından şekillenmiştir. Bu çalışmaların ortak noktaları, seçmen davranışlarında geçmişe yönelik, uyarlayıcı beklentileri esas almaları ve ekonomiyi negatif eğimli "sömürülebilir" Phillips eğrisi ile tanımlamalarıdır (Telatar, 1998: 41).

1970'lerin sonları ile 1980'lerin ortalarına kadar literatürde bir duraksama olduğu görülmektedir. Bunun sebebi olarak "Rasyonel Beklentiler Görüşü" gösterilmektedir. Bu görüşe göre, rasyonel

beklentilerin dahil edildiği modellerde siyasi erkin ekonomiyi, enflasyon-işsizlik salınımindan yararlanarak manipüle edemeyecekleri sonucuna ulaşmaları, negatif eğimli Phillips eğrisi üzerine inşa edilen literatürde kopukluğa neden olmakla birlikte, söz konusu bu boşluğun 1980'lerin ortalarında, modellerin rasyonel beklentileri içerecek şekilde biçimlenmesiyle literatürün yeniden bir ivme kazandığı izlenmektedir (Alesina ve Roubini, 1990: 3).

1980'lerin ortalarında makro ekonomide oyun teorisi yaklaşımının bir dalı olarak gelişmiş olan ikinci evreye, Cukierman ve Meltzer (1986), Rogoff ve Sibert (1988), Persson ve Tabellini (1990) ile Alesina'nın (1987) çalışmalarının önyak olduğu görülmektedir. Rasyonel beklentileri içeren bu evredeki PBC modellerinde, oylama kararlarında bugünkü politikaların gelecekte yaratacağı sonuçları da dikkate alan rasyonel seçmenlerin politika otoritelerinin ekonomik dalgalanma yaratma güçlerini sınırladığı vurgulanmaktadır.

Politik Konjonktür Dalgalanmaları literatüründeki gelişim evreleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Politik Konjonktür Dalgalanmaları Modelleri

	Oportunist	Partizan
Sömürülebilir Phillips Eğrisine Dayanan Modeller	Nordhaus (1975) Lindbeck (1976)	Hibbs (1977)
Rasyonel Beklentili Modeller	Cukierman ve Meltzer (1986) Rogoff ve Sibert (1988) Persson ve Tabellini (1990)	Alesina (1987)

Kaynak: Saraç, 2005.

Tablo 2'de verilen PBC modelleri, seçmen davranışları ve hükümet davranışları açısından iki kategoride değerlendirilmektedir. Birinci ayırım iktidarların "fırsatçı" mı yoksa "partizan" mı davrandığı kıstasındaki varsayımı irdelemektedir. Partizan yaklaşımda, ideolojik yapıları farklı olan partilerin iktidarda iken uyguladıkları politikalar ve bunların neticelerinin partilere göre değiştiği belirtilmektedir. Buna mukabil fırsatçı modellerde tüm partilerin iktidarda iken aynı tavrı gösterdikleri iddia edilmektedir. Bu yaklaşımda siyasi partiler, sadece yeniden seçilebilmeyi kesinleştirebilmek sebebiyle ekonomiyi fırsatçı güdü ile manipüle etmektedirler.

PBC modelleri ikinci olarak seçmenlerin beklentileri bağlamında adaptif (uyarlayıcı) ve rasyonel beklentiler olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Uyarlayıcı modellerde, hükümetlerin makro ekonomik sonuçlar bazında bilgi avantajlarından ve makro ekonomik değişkenleri etkileyebilme yeteneklerinden faydalandıkları varsayılmaktadır. Siyasi otoriteler bu yeteneklerini seçmenlerin uyarlayıcı beklentileri üzerine gerçekleştirirler. Diğer yünden rasyonel beklentiler yaklaşımında, siyasi erkin ekonomik gelişmeleri devamlı ve tahmin edilebilir şekilde etkileme yeteneğinde kısıtlamalar vardır (Alesina vd., 1997: 5-21).

Özetle PBC literatürü yukarıda verilen evreler doğrultusunda geleneksel fırsatçı model, geleneksel partizan model, rasyonel fırsatçı model ve son olarak rasyonel partizan model olmak üzere dörtlü tasnif çerçevesinde incelenmektedir.

3.1. Geleneksel Fırsatçı Politik Konjonktür Dalgalanmaları Teorisi

Fırsatçı PBC modelini ilk olarak şekillendirerek anlamlı kılan W.D. Nordhaus'tur. Fırsatçı model yalnızca yeniden seçilmeyle ilgilenen iktidardaki politik otoritelerin, seçmenleri iktidara geçmek için kandırmak ya da rüşvet vermek yoluyla, seçim günü lehlerinde bir durum oluşturacak ekonomi politikalarını izleyeceklerini varsaymaktadır. Bu teori, 1975'de Nordhaus'un demokratik sistemlerde politika ile ekonomi arasındaki karşılıklı ilişkiyi içeren bir politik ekonomik model oluşturmasıyla biçimsel halini almıştır (Eren ve Bildirici, 1999: 45). Modelde enflasyon ve işsizlik, seçmen davranışları üzerinde etkindir. Bu nedenle oy maksimizasyonu hedefi ile hareket eden iktidar, seçmenleri tatmin edecek en optimal enflasyon – işsizlik bileşimini sağlayan politikalar uygular (Nordhaus, 1975: 169). Modelde ekonomiyi seçim öncesinde genişleten iktidar partisi, bunun maliyeti olarak ortaya çıkan enflasyonu bertaraf etmek için seçim sonrasında durgunluk yaratmak mecburiyetinde kalmaktadır. Bu bağlamda rasyonel davranmayan ve oylama kararlarını sadece yakın geçmişe göre veren seçmenler, iktidarın fırsatçı tavrını çözümleyemediği için, siyasi otorite tarafından aldatılmaktadırlar. İktidarın oy kaybını minimize etmek veya oy maksimizasyonu için uyguladığı politikalar, seçimlerden önce işsizlik oranında nisbi düşüş, seçimlerden sonra ise uygulanan genişletici politikaların maliyeti olarak, enflasyon oranında yükselme şeklinde kendini sergilemektedir (Macrea, 1977: 239). Nordhaus modelinde seçmenler düşük işsizliğe, düşük enflasyondan daha çok önem vermektedirler. Bu bağlamda seçmenler, genişletici ekonomik politikalar sonucu oluşacak düşük işsizlik yüksek enflasyon sonucu iktidarı oy vererek mükâfatlandırarak, daraltıcı ekonomik politikalar sonucu oluşacak yüksek işsizlik düşük enflasyon durumunda ise iktidarı oy vermeyerek cezalandıracaktır.

3.2. Geleneksel Partizan Politik Konjonktür Dalgalanmaları Teorisi

PBC konusunda Nordhaus'dan sonra yapılan bir

diğer önemli çalışma ise D. Hibbs (1977) tarafından geliştirilmiştir. Partizan PBC ilk olarak Hibbs tarafından 1977'deki "Politik Partiler ve Makroekonomik Politika" isimli makalesinde ortaya atılmıştır (Hibbs, 1977: 1467-1487). Hibbs, grupların farklı ideal enflasyon-işsizlik bileşimleri olduğuna dikkati çekmiştir. Hibbs'e göre partiler ideolojik amaçlarına göre sosyalist, muhafazakâr ve merkez olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Parti ideolojisi ışığında seçmenlerin tercihleri bağlamında partilerin uygulayacakları ekonomi politikalarının öncelikleri ise şöyledir;

Sosyalist partiler sırasıyla: Tam istihdamın sağlanmasına, gelir dağılımının dengelenmesine, ekonomik büyümenin sağlanmasına, fiyat istikrarının sağlanmasına ve dış ödemeler dengesinin sağlanmasına,

Merkez partiler sırasıyla: Fiyat istikrarının sağlanmasına, ekonomik büyümenin sağlanmasına, tam istihdamın sağlanmasına, gelir dağılımının dengelenmesine ve dış ödemeler dengesinin sağlanmasına,

Muhafazakâr partiler sırasıyla: Fiyat istikrarının sağlanmasına, dış ödemeler dengesinin sağlanmasına, ekonomik büyümenin sağlanmasına, tam istihdamın sağlanmasına ve son olarak gelir dağılımının dengelenmesine önem vermektedirler (Hibbs, 1977: 1471).

Politikacılar, farklı partilerin farklı amaç fonksiyonlarını maksimize etmesi anlamında 'partizan' davranmaktadırlar. Siyasi yelpazenin solunda yer alan partiler işsizliğe, sağında yer alan partiler enflasyona görece olarak daha büyük ağırlık vermektedirler. Ayrıca seçmenler partiler arası partizan farklılığın bilincindedirler ve en çok tercih ettikleri ekonomik sonuçlara yakın politikaları izleyeceğine vaat eden partiye oy vermektedirler. Özetle bu modelde PBC'nin oluşumunda ideolojik farklılıkların seçmenlerin tavrını etkileyeceği öne sürülmektedir (Alesina ve Roubini, 1990: 103)

3.3. Rasyonel Fırsatçı Politik Konjonktür Dalgalanmaları Teorisi

1980 sonrası rasyonel beklentilere dayalı modellerin sıkça kullanılmasına mukabil olarak, uyarlayıcı beklentilerin yerine rasyonel beklentilere dayalı modellerin yaygınlaştığı bilinmektedir. Bu teoride

seçmenler ekonomik sonuçları gözleyerek hükümetin rekabet gücünü ölçmekle beraber her seçim öncesinde mümkün mertebe rekabetçi ve fırsatçı bir tavır sergilemektedirler. Bu teorinin gelişimine katkıda bulunan çalışmalardan biri Cukierman ve Meltzer'in beraber yaptıkları çalışmadır. Çalışmada özellikle siyasi iktidarların oluşturduğu parasal konjonktür salınımları üzerinde durulmuştur. Para otoritesi olan Merkez Bankası cari dönemde değişime yönelik olarak uygulanan parasal rejim hakkında tam bir bilgiye sahiptir. Ancak seçmenler bu bilgiye haiz değildirler. Bu durumun nedeni para otoritesinin seçmenlere karşı çok şeffaf olmamasıdır. Seçmenlerin beklentilerinin rasyonel olmasına karşın asimetrik enformasyon sorunu devam etmektedir. Rogoff ve Sibert (1988), seçim çevrimlerinin geçici enformasyondan kaynaklandığını ileri sürmektedir. Rogoff ve Sibert vergilerdeki, devlet harcamalarındaki ve parasal genişlemedeki seçime bağlı çevrimleri bir denge işaret süreci olarak sistematize edilebileceğini ileri sürmektedir. Onlara göre, hükümet seçmene iyi görünmek amacıyla sadece Phillips eğrisi kombinasyonunu değil aynı zamanda her türlü suni önlemi uygulayabilecektir. Hükümetin seçim öncesi dönemde iktisat politikası enstrümanlarını manipüle etmek suretiyle yeterliliğinin ispatını yapma hakkı vardır (Rogoff ve Sibert, 1988: 1).

3.4. Rasyonel Partizan Politik Konjonktür Dalgalanmaları Teorisi

Alesina (1987) yılında yaptığı çalışması ile “Ras-

yonel Partizan Seçim Çevrimleri” kuramını ortaya koymuştur. Alesina'nın “rasyonel partizan” olarak isimlendirdiği rasyonel beklentilere dayalı partizan modelinde, üretim seviyesi sadece yaratılacak beklenmeyen enflasyon tarafından etkilenebilmektedir. Alesina'nın modelinde, iktidar yeniden seçilmeyi garantileyebilmek için asimetrik bilgi avantajını elinde tutmak ister (Alesina ve Cukierman, 1987: 1-31). Seçim sonuçlarının belirsiz olması, kısa süreli politik konjonktür dalgalanmalarına neden olabilmektedir. Seçim öncesinde seçmenlerin seçim sonucunda iktidara gelecek parti veya partilerin uygulayacağı politikalar hakkında sadece onların seçim öncesinde vaat ettikleri plan ve programlar kadar bilgiye sahiptirler. Bu durum, seçimler arasında bir belirsizliğe neden olmaktadır. Seçmenler beklentilerini makro ekonomik göstergelerdeki performansa göre şekillendirirler. Politik partiler ise seçimler öncesinde makro ekonomik değişkenleri kendi ideolojileri doğrultusunda manipüle ederler.

3.5. Politik Konjonktür Dalgalanmaları Teorilerinin Özetlenmesi

Çeşitli kriterlerle birbirlerinden ayrılan dört temel politik konjonktür dalgalanmaları teorilerinin temel varsayım ve hipotezleri Tablo 3'de özetlenmektedir (Alesina ve Roubini, 1990: 663-668).

Tablo 3: Politik Konjonktür Dalgalanmaları Teorileri

Temel Varsayım ve Hipotezler	TEMEL BİLGİLER			
	G.O.S.Ç.T (Nordhaus)	R.O.S.Ç.T (Rogoff ve Sibert)	G.P.S.Ç.T (Hibbs)	R.P.S.Ç.T (Alesina)
Phillips Eğrisi: İşsizlik enflasyon değişimi	X	X	X	X
Siyasetçiler sadece yeniden iktidara gelmekle ilgilenirler.	X	X		
Farklı politik partiler iktidarda farklı davranırlar. Siyasetçiler yalnızca ideolojik güdüyle hareket ederler. Sol partiler işsizliğe, sağ partiler enflasyona karşı hassastırlar (karşıdırlar).			X	X
Seçmenler iktisadi (ajanlar) adaptif (uyarlayıcı) beklentiye sahiptir.	X		X	
Seçmenler (İktisadi ajanlar) rasyonel beklentiye sahiptir.		X		X

Toplam Hasıla	X (A) (+)	X (B) (+)	X (C) (E)	X (D) (E)
İşsizlik	X (A) (-)	X (B) (-)	X (C) (F)	X (D) (F)
Enflasyon	X (A) (+)	X (A) (+)	X (C) (E)	X (C) (E)
Para politikası (Para arzı)	X (A) (+)	X (A) (+)	X (C) (E)	X (C) (E)
Maliye politikası (Bütçe açığı)	X (A) (+)	X (A) (+)	X (C) (E)	X (C) (E)

Kaynak: Alesina ve Roubini, 1990, pp. 663-668

(A): Zorunlu, (B): Zorunlu değil, (C): Sürekli olarak

(X): Temel varsayım ve hipotezler, (E): Sol parti(+)

Sağ parti(-)

(D) Geçici olarak

(F): Sol parti(-)

Sağ parti(+)

4. POLİTİK KONJONKTÜR DALGALANMALARI YAKLAŞIMI ÇERÇEVESİNDE TÜRKİYE'DEKİ SEÇİMLERİN EKONOMETRİK ANALİZİ

Çalışmanın bu bölümü Geleneksel Oportünist Politik Konjonktür Dalgalanmaları için ampirik çözümlmeleri içermektedir. Çözümlemeler regresyon analizi ve zaman serisi verileri üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu bölümde, seçim dönemlerinde hükümetlerin kamu harcamalarını manipüle edip etmedikleri, ampirik olarak test edilecektir. Çalışmada ayrıca, politik konjonktürel dalgalanmaların enflasyon, işsizlik ve GSYİH üzerinde etkili olup olmadığı test edilmiştir.

4.1.Çalışmanın Amacı

Günümüzde pek çok ülke ekonomisinde, seçim kaynaklı politik konjonktür dalgalanmaları yaşanmaktadır. İktidarların oylarını maksimize etmek, yeniden seçilebilmek ve seçim öncesinde seçmenler üzerindeki refah hissini arttırmak için ekonomiyi kendi çıkarları doğrultusunda manipüle etmelerine seçim çevrimleri (politik konjonktür dalgalanması) denilmektedir. Çalışmanın amacı, 1987 ve sonrası yapılan genel seçimlerin politika araçları (kamu harcamaları) ve politika çıktıları (işsizlik, enflasyon, GSYİH) üzerindeki etkisinin büyüklüğünün ampirik olarak test edilmesidir.

4.2.Sınırlılıklar

Çalışma, 1987-2007 yılları arasında yapılan 6 genel seçim çerçevesinde şekillendirilmektedir.

1980-1983 döneminde askeri yönetimin hüküm sürmüş olması dolayısıyla 1983 seçimlerinde oy maksimizasyonu amacıyla ekonomiyi manipüle etme güdüsüyle hareket eden demokratik yollardan iktidara gelmiş bir hükümetin görevde olmaması nedeniyle örnek döneminin 1987 yılından başlatılması tercih edilmiştir. Bunun yanı sıra çalışmada ele alınan seçim dönemi genel seçimlerle ilgilidir. Türkiye’de yerel yönetimlerle ilgili yeterli veriye ulaşılamaması nedeniyle yerel seçimler analize dâhil edilmemiştir.

4.3. Çalışmada Kullanılan Değişkenler, Dönem ve Veri

Literatürde Politik Konjonktür Dalgalanmaları (PBC, Political Business Cycles) ile ilgili analizler, PBC’nin politika çıktıları ve/veya PBC’nin politika araçları ile ilgili olmak üzere iki yönlü testleri içermektedir. PBC’nin politika çıktıları ile ilgili testler, GSMH büyümesi, işsizlik oranı, enflasyon oranı gibi değişkenleri, PBC’nin politika araçları ile ilgili testler, para arzı, transfer harcamaları, kamu harcamaları gibi değişkenleri içermektedir (Alesina, vd. 1992: 5). Bu bağlamda, bu çalışma hem politika çıktıları ile ilgili testleri hem de politika araçları ile ilgili testleri amaçlamaktadır. Veri olarak ele alınan makro ekonomik değişkenlerden, GSYİH ve kamu harcamaları milyon TL, enflasyon ve işsizlik oranları da yüzde olarak ele alınmıştır.

Çalışmada, dönem olarak 1987-2007 yılları arasındaki 6 genel seçim dönemi analize tabi tutulmuştur.

Çalışmada, veriler arasında uyum sağlanması amacıyla Maliye Bakanlığının raporlarından yararlanılmıştır. Bunun yanında TÜİK ve DPT verileri gerekli olduğu durumlarda kullanılmışlardır.

4.4. Yöntem ve Model

Regresyon analizinin temel amacı, ilgilenilen değişimdeki değişimleri, başka değişkenler ya da değişkenlerdeki değişimler tarafından açıklayabilmektir. Dolayısıyla, regresyon analizi ekonometrinin temel çözümleme aracıdır. Çalışmada zaman serisi verileri kullanılarak En Küçük Kareler (EKK) yöntemiyle tahmin yapılmıştır. Kullanılan modellerde ilgili değişkenler regresyon analizine tabi tutularak, parametrelerinin tahmini yoluna gidilmiştir.

Bu çalışmada, seçimleri kazanmak isteyen iktidar partilerinin makro ekonomik göstergeleri (LKH, LGSYİH, LENF, LUNP) seçim dönemlerinde sistematik olarak manipüle edip etmedikleri incelenecektir. Bu amaçla Alesina, Cohen ve Roubini (1991) tarafından OECD üyesi 18 ülkeyi kapsayan çalışmada benimsenen model kullanılmıştır.

Modelin esası ekonomik değişkenin açıklanmasında seçimlerin etkili olup olmadığına bakılarak PBC'nin varlığını tespit etmektir. Bu model şu şekilde özetlenebilir.

$$Y_t = \alpha + \beta_1 Y_{t-1} + \beta_2 PBC + \varepsilon_t \quad (1)$$

(1) nolu deklemden (Y) ekonomik bir değişken olup, hem politika çıktıları hem de politika araçlarını temsil etmektedir. Seçim çevrimlerine dönemsel açıdan bakıldığında, seçim öncesi ve seçim yılını ve/veya seçim yılını ve seçim sonrası yılı içeren bir yıllık süre ile karşılaşılmaktadır (Nordhaus, 1989: 8). Bu bağlamda, ekonomik değişkenin açıklayıcısı olarak Y_{t-1} kullanılmıştır ve bu değişkenin açıklama niteliğine göre gecikme birden çok dönemi kapsamaktadır. PBC, politik konjonktür dalgalanmalarının varlığını ölçmek amacıyla kullanılan gölge değişkeni göstermektedir. Bu değişken analizin yıllık veya çeyrek dönemlik olması durumuna göre seçim dönemlerinde 1 değerini alırken diğer dönemlerde 0 değerini almaktadır. ε hata terimini göstermektedir.

$$PBC_t = [\text{Seçimin yapıldığı yıl:1; Diğer yıllar:0}]$$

$$\text{Model-1) } LKH_t = \alpha + \beta_1 LKH_{t-1} + \beta_2 PBC + \varepsilon_t \quad (2)$$

$$\text{Model-2) } LGSYİH_t = \alpha + \beta_1 LGSYİH_{t-1} + \beta_2 PBC + \varepsilon_t \quad (3)$$

$$\text{Model-3) } LENF_t = \alpha + \beta_1 LENF_{t-1} + \beta_2 PBC + \varepsilon_t \quad (4)$$

$$\text{Model-4) } LUNP_t = \alpha + \beta_1 LUNP_{t-1} + \beta_2 PBC + \varepsilon_t \quad (5)$$

Modellerde yer alan kısaltmalar ise şu şekildedir;

LKH: Logaritması alınmış yıllık toplam kamu harcamalarını göstermektedir. LKH değerleri, 1987 bazlı GSYİH deflatörü kullanılarak sabit fiyatlara çevrilmiştir.

LENF: Seçimlerin enflasyon üzerindeki etkisini ölçmek üzere tüketici fiyat endeksindeki artışlar LENF değişkenini oluşturmaktadır (yıllık yüzde değişim oranı).

LUNP: Logaritması alınmış yıllık işsizlik oranını ifade etmektedir (yıllık yüzde değişim oranı).

LGSYİH: Logaritması alınmış yıllık GSYİH'yi göstermektedir. LGSYİH değerleri, 1987 bazlı GSYİH deflatörü kullanılarak sabit fiyatlara çevrilmiştir.

PBC: Politik konjonktürel dalgalanmaları ölçmek amacıyla kullanılan kukla değişkendir. Seçim yılları için 1 değerini alırken, diğer yıllarda 0 değerini almaktadır. PBC kukla değişkeni, kurulan regresyon denkleminde, yapılan genel seçimlerin bağımlı değişkeni etkileyip-etkilemediğini, etkiliyorsa ne yönde etkilediğini göstermektedir. Şayet, ampirik denklemlerdeki PBC'nin parametreleri sıfırdan farklı ve istatistiksel olarak anlamlı ise, oportünist güdü ile hareket eden siyasal iktidarların seçimler zamanında politik konjonktürel dalgalamalar yarattıkları sonucuna ulaşılabilir (Edwards, 1993).

4.5. Tahmin Sonuçları

Çalışmada, ekonometrik modellerde kullanılan değişkenlerin seçim dönemlerinde farklı bir durum

gösterip göstermedikleri araştırılmıştır. Bu nedenle, açıklayıcı değişkenlere ilişkin katsayıların istatistiksel olarak anlamlı olmaları ve işaretlerinin beklentilere uygun olması yeterlidir. Bu amaca uygun olarak modellere kukla değişken ilave edilmiştir. Türkiye’de 1987-2007 döneminde yapılan 6 adet genel milletvekili seçimi kapsamında politika çıktıları (enflasyon, işsizlik, gsyih) ve kamu harcamalarına ait zaman serilerinin seçim dönemlerindeki özellikleri incelenmiştir. Siyasi iktidarlar, genellikle seçim dönemlerinde kamu harcamalarını artırarak “siyasi rant” sağlamaya çalışırlar. Türkiye’de kamu sektörünün ekonomideki büyüklüğünden ötürü fiyatlar zaman zaman kısa süreli olsa bir seçim politikası aracı olarak kullanılmaktadır. Ayrıca, hükümetler genişletici ekonomi politikaları uygulayarak işsizliği düşürme, GSYİH’ı artırma eğilimindedirler. Bu kapsamda, ekono-

mik konuların seçmenlerin karar mekanizmalarında birinci önceliği alması beklenmektedir. Varoluş amacı iktidara gelmek ve/veya iktidarda kalmak olan siyasi partilerin, seçmen oylarını en fazla etkileyen konu ya da konularda duyarsız kalmaları beklenemeyeceği de açıktır. Ekonomik çevrimler ile siyasi çevrimlerin senkronize olduğu düşüncesi temelinde geliştirilen politik devresel dalgalanmalar teorisi, formel şeklini ilk olarak Nordhaus (1975) ile almıştır. Nordhaus’un kurucusu olduğu pür oportünistik okulun temel öngörüsü, hükümetlerin, yeniden seçilme şanslarını artırmak amacıyla, seçim öncesinde genişletici ekonomi politikaları izleyerek, ekonomiyi manipüle etme güdüsüne sahip oldukları şeklindedir. Bu bağlamda, çalışmada kullanılan modellere ilişkin tahmin sonuçları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Model Sonuçlarının Bir Arada Gösterimi

	(1) Model 1	(2) Model 2	(3) Model 3	(4) Model 4
<i>Sabit</i>	0.37 (1.28)	0.008 (0.03)	-0.09 (-0.23)*	0.40 (1.23)*
<i>LKH(-1)</i>	0.93 (16.25)			
<i>PBC</i>	0.08 (1.94)	-0.01 (-1.59)	0.18 (2.09)	-0.04 (1.83)
<i>LGSYIH(-1)</i>		1.00 (8.07)		
<i>LENF(-1)</i>			1.01 (9.59)	
<i>LUNP(-1)</i>				0.80 (5.28)
R^2	0.94	0.95	0.84	0.62
$\bar{R}^2$	0.93	0.94	0.82	0.58
<i>F</i>	134.25	177.38	46.10	14.17
<i>Prob. F</i>	0.00	0.00	0.00	0.00

Not: (*) = %5 önem düzeyinde anlamsız olduğunu ifade etmektedir. Parantez içindeki değerler t değerlerini göstermektedir.

Tahmin edilen modellerden elde edilen bulgular şöyle özetlenebilir;

Tablo 4, tanımlanan regresyonlara ilişkin katsayı tahminlerini içermektedir. Çalışmada kullanılan modellere ilişkin sonuçlar sırasıyla birden dördüncü sütuna kadar ilgili sütunlarda verilmiştir. Genel seçimlerin ilgili değişken üzerindeki etkisini ölçmek üzere seçim dönemini kapsayacak şekilde kukla değişken tanımlanmıştır. PBC kukla değişkeni tüm modellerde istatistiksel olarak anlam-

lı çıkmıştır. Model 1’de kamu harcamalarının seçim dönemlerinde diğer dönemlere göre artış eğilimine (istatistiksel olarak da anlamlı) girdiği izlenmektedir. Bu bağlamda, LKH(-1) ve PBC’nin işareti beklentilere uygun çıkmıştır. Bu sonuç, hükümetlerin seçim dönemlerinde genişletici maliye politikası izledikleri, yani bir anlamda seçim ekonomisi uygulandığı şeklinde yorumlanabilir. PBC’nin katsayısının pozitif olması, seçimlerin kamu harcamaları üzerinde pozitif etkisi olduğunu ifade etmektedir. Yani seçim zamanlarında kamu

harcamalarında %0.08'lik bir artışın olduğu görülmektedir. Bu durum, iktidarların kamu harcamaları üzerinde bir manipölasyon yaptıklarının göstergesidir.

Tablo 4'de GSYİH'nın geçmiş yıl GSYİH ve seçimler tarafından belirlendiği varsayımı altında regresyon analizi görülmektedir (Model 2). Bu analizde, R2 değeri yeterince yüksek (0.95) ve t istatistikleri de (bağımsız değişkenler için sırasıyla; 8.07 ve -1.59) böyle bir tahmin için %5 önem düzeyinde istatistikî açıdan anlamlı değerleri almışlardır. Sonuçlara göre GSYİH bir dönem gecikmeyle kendisini pozitif (1.00) ve anlamlı bir şekilde etkilemektedir. Diğer yandan, seçimler ile GSYİH arasında negatif yönlü ilişki bu tahminde görülmektedir. Yani seçim, GSYİH'da yüzde 0.01'lik bir azalışa neden olmaktadır. 1987-2007 dönemi dikkate alınarak Türkiye'de GSYİH seçimlerden negatif yönde etkilenmektedir sonucuna varmak mümkün görünmektedir. Başka bir deyişle, Türkiye'de seçimlerin olduğu yıl GSYİH negatif yönde etkilenmektedir. GSYİH'nın seçim dönemlerindeki bu değişimi teorinin öngörüsü ile örtüşmemektedir. Burada hükümetlerin kamu harcamalarını artırmalarının, özel harcamaları dışlayıcı etki yaptığı, bu nedenle GSYİH'ya negatif etki ettiği sonucuna varılabilir. Bunun nedenleri arasında; artan kamu harcamalarının vergilerle ya da borçlanma kanalıyla finansmanının, özel yatırımlar üzerinde dışlama etkisi yapması, kamu yüküklüğünün artması neticesinde rant kollama faaliyetlerinin yoğunlaşarak, kaynakların üretkif olmayan alanlara hareket etmesi, kamu harcama verimliliğinin zaman içinde azalması gibi unsurlar sayılmaktadır (Sjöberg, 2003: 4).

Geleneksel Fırsatçı Politik Konjonktür Dalgalanmaları Teorisi'ne göre, siyasi iktidarların, seçim döneminde genişletici politikalar uygulayarak enflasyonda geçici bir artışa sebebiyet vereceği ancak seçim sonrasında ise daraltıcı politikalara ağırlık vererek enflasyonu düşürme yönüne gitmeleri beklenmektedir. Böyle bir ilişkinin Türkiye için de beklenmesi bağlamında regresyon sonuçları bu ilişkinin varlığına ilişkin bir işaret göstermektedir (Model 3). Seçimleri gösteren PBC değişkeni istatistiki olarak anlamlı olmakla birlikte katsayının işareti beklenen yönde çıkmıştır. Sonuçlara göre, enflasyonun bir dönem gecikmeyle kendisi üzerinde bir etkisi gözlenmektedir. Bu kapsamda, t-1 dönemindeki enflasyonun t dönemi

enflasyonu üzerinde pozitif ve %5 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Bu sonuç, enflasyonun kendini besleyen bir sürece dönüştüğü şeklindeki gözlemleri doğrular niteliktedir. PBC kukla değişkenine ilişkin olarak, seçimlerin enflasyon değişkeni üzerinde devresel dalgalanmalar meydana getirdiğine ilişkin bir ampirik kanıt bulunmuştur. Tablo 4'de R2 değeri yeterince yüksek (0.84) çıkmamasıyla birlikte PBC kukla değişkenine ait t istatistik değeri (2.09), %5 önem düzeyinde anlamlı çıkmıştır ve katsayının işareti teoriyle uyumaktadır. Türkiye'de enflasyonun seçim dönemlerinde azalan bir seyir izleyememesi, hükümetlerin ekonomiyi tam anlamıyla kontrol edemedikleri anlamına gelebilir. Bu da Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde hükümetlerin enflasyonu (politika çıktısı) etkin bir şekilde kontrol edemediklerini göstermektedir. Teoriye göre, enflasyonun seçim dönemlerinde artan bir seyir izlemesi gerekmektedir. Analiz sonuçları bu yargıyı desteklemektedir.

Tablo 4'deki sonuçlara göre işsizlik bir dönem gecikmeyle kendisini pozitif (0.80) ve anlamlı bir şekilde etkilemektedir (Model 4). Diğer bir ifadeyle, işsizlik serisinin kendi gecikmeli değerlerinin, serinin cari dönemdeki değerindeki değişimleri, %5 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde açıkladığı gözlenmiştir. Ayrıca, modelde kullanılan kukla değişken PBC'nin işsizlik üzerindeki fark etkisi yüzde -0.04 olup, %5 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu sonuç, seçimlerin ilgili dönemlerde işsizlikte azalış yönünde bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Buna göre işsizlik seçim dönemlerinde diğer dönemlere göre yüzde 0.04 oranında azalmaktadır. Bu netice, seçim çevrimlerinin öngörüsü ile uyumakta ve seçim dönemlerinde işsizliğin azalış eğilimine girdiği konusunda bir bilgi arz etmektedir. İktidardaki politikacılar tekrar seçilmelerini sağlayacak iktisat politikalarını uygulamaya çalışırlar ve sonuçta ekonomi her seçim zamanında politik konjonktürel dalgalanmalarla karşılaşmaktadır.

5. SONUÇ

Günümüz ülke ekonomilerinde, seçim sebepli dalgalanmalar meydana gelmektedir. Politik Devresel Dalgalanmalar Teorisi Teorilerinin temelinde, siyasi partilerin esas amacının iktidara gelmek veya iktidarını sürdürmek olduğu düşüncesi yatmaktadır. Buna göre iktidar, seçim dönemlerinde yeni-

den iktidara gelebilmek amacıyla kamu harcamaları gibi maliye politikası araçlarını kullanmaktadır. Oy maksimizasyonu güdüsü ile hareket eden iktidar, seçimler vasıtasıyla makro ekonomik değişken türlerinden olan kamu harcamaları üzerinde politik devresel salınımlara neden olabilmektedir.

Genel çerçevesi siyasete ekonomik yaklaşımda çizilen ve pozitif politik iktisatın önemli araştırma konularından birisini oluşturan Politik Devresel Dalgalanmalar Teorisi, seçim rekabetinin iki parti arasında geliştiği ve seçim zamanlarının dışsal olarak belirlendiği varsayımları üzerine kuruludur. Oportünistik modellerde, ekonomide gözlenen dalgalanmaların hükümetlerin seçim kazanma amaçları doğrultusunda ekonomiyi manipüle etme çabalarının bir sonucu olduğu kabul edilmektedir.

Çalışmada, Alesina, Roubini ve Cohen'in (1991) tek denklemlili modeli kullanılmıştır. Bu bağlamda, çalışmada yapılan analiz Türkiye'de 1987-2007 yılları arası dönemde yapılan seçimlerin kamu harcamalarında ve politika çıktılarında (enflasyon, işsizlik, GSYİH) bir politik konjonktür salınıma sebebiyet verip vermediğini araştırmak amacıyla düzenlenmiştir. Yapılan analizde, kamu harcamaları, enflasyon ve işsizlik değişkenleri Geleceksel Fırsatçı Politik Konjonktür Dalgalanmaları Teorisi'nin öngörüsü ile örtüşürken, GSYİH değişkeninin bu teorinin varlığını destekler nitelikte olmadığı görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre, GSYİH'in seçimlerden olumsuz etkilendiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda, seçim dönemlerinde GSYİH'da %0.01'lik bir azalma oluşmaktadır. Yine aynı şekilde 1987-2007 arasında kamu harcamalarının seçimler dolayısı ile arttığı tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, kamu harcamalarının seçim dönemlerinde, seçim dışı yıllara kıyasla %0.08 daha fazla arttığı görülmüştür. Siyasi partiler seçim dönemlerinde oylarını maksimize etmek amacıyla kamu harcamalarını hızla artırmakta ve enflasyonun yükselmesine yol açmaktadır. İktidarların seçimler vasıtasıyla ekonomiye geçici bir canlılık kazandırıp enflasyonu artırmaları ve bu şekilde işsizliğin düşürülmesi çalışmanın bir diğer bulgusudur. Çalışmada, seçimlerin enflasyon üzerinde artırıcı bir etki yaptığı bulunmuştur. Diğer bir ifadeyle, seçim dönemlerinde uygulanan genişletici politikaların etkisiyle enflasyon oranı da yükselmektedir. Bu kapsamda, seçim dönemlerinde fiyatlar genel seviyesinde %0.18'lik

bir artışın olduğu tespit edilmiştir. 1987-2007 dönemi açısından ele alınan analizde, enflasyon oranında seçim zamanlarında politik konjonktür dalgalanmaları meydana gelmiştir. İktidar tarafından ekonomiye getirilen suni canlılık enflasyona sebebiyet vermektedir. Elde edilen bulgular, enflasyon oranı üzerinde seçim dönemleri itibarıyla bir manipülasyon olduğunu ispatlar niteliktedir. Çalışmada, daha sonra seçimlerin işsizlik üzerindeki etkisi ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Elde edilen sonuçlar, seçim dönemlerinde işsizliğin azaldığına işaret etmektedir. Yapılan tahmine göre, seçim dönemlerinde işsizlikte diğer dönemlere kıyasla %0.04'lük bir azalma olmaktadır. Bu kapsamda, seçim dönemlerinde uygulanan genişletici politikalar işsizlik oranlarında bir azalışa neden olmaktadır. Bu bulgular seçim çevrimlerinin öngörüsünü destekler niteliktedir. Türkiye'de siyasi partilerin oylarını maksimize etmek amacıyla ekonomiyi manipüle etmeleri bu çalışmanın ortaya çıkardığı temel sonuçtur.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, öneriler şöyle sıralanabilir;

Seçim dönemlerinde genişletici maliye politikalarının kamu harcamalarını, enflasyonu artırıcı ancak işsizliği azaltıcı ve GSYİH'yı da daraltıcı bir etki yaptığı sonucu dikkate alınarak seçim dönemlerinde ekonomik istikrarı bozucu bir politika izlenmemelidir. Bu çerçevede, ülkemizde yapılan son yasa değişiklikleri ile önemli ekonomik düzenlemeler sağlanmıştır. Bu düzenlemeler teknik olarak seçim ekonomisinin olumsuz yönlerini minimize etmeye ve söz konusu değişim aralıklarını daraltmaya imkân verebilecek niteliktedir. Özellikle Merkez Bankası, Hazine, Kamu Bankaları ve Kamu İktisadi Teşebbüsleri'ne yönelik gerçekleştirilen reformlar, seçim ekonomisinin ortaya çıkaracağı harcama, istihdam ve yatırım şişkinliklerini azaltıcı niteliktedir. Fakat gerek bu reformların yayılım alanı ve uygulama eksiklikleri ve gerekse değişmeyen siyasetçi kimliği söz konusu reformları arzu edilen kontrolü sağlamada engeller niteliktedir. Bir diğer ifadeyle ülkemizin tutum ve davranışlarına önemli ölçüde yön veren psikolojik yapı göz ardı edilmemelidir.

Model 2'den elde edilen bulguların, teorinin öngörüsüyle örtüşmemesi ve seçim dönemlerinde teorik anlamda bir politik konjonktür hareketinin gözlenmemesi böyle bir iddianın varlığını redde-

der nitelikte olmaktan çok mevcut teorinin Türkiye ekonomisinin özellikleri ile tam olarak açıklanamayacağı biçiminde de yorumlanabilir. Bu açıdan, teorinin varsayımı ve öngörülleri Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler için yeniden gözden geçirilmelidir.

Merkez Bankası, nihai hedef olan enflasyon hedeflemesi için ara hedeflerden olan faiz oranlarını belirlemeyi seçmektedir. Merkez Bankası bu yolla, faiz oranlarını belirleyerek enflasyon hedeflemesini gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Enflasyon hedeflemesi, başarılı olduğu taktirde gelecek yıllarda enflasyon oranlarında politik konjonktür dalgalanması oluşumunu engelleyen bir sebep olarak karşımıza çıkabilecek bir olgudur. Ayrıca, Merkez Bankasının tam anlamıyla özerkliği anayasal hüküm haline getirilmelidir. Böylece, siyasal iktidarların parayı politize etmeleri önlenecektir.

Denk bütçe ilkesi anayasal güvenceye alınmalıdır. Denk bütçe ilkesinin benimsenmesi ile politikacıların oy kaygısıyla ve baskı gruplarının etkisiyle kamu gelirlerini azaltmaları ve kamu harcamalarını artırmaları engellenecek, açık bütçenin neden olduğu politik yozlaşmalar önlenmiş olacaktır.

Sosyal devlet ilkesi bağlamında seçim dönemlerinde artması olası kamu harcamaları tartışılır olmaktan çıkarılmalıdır. Bu, kurala göre ekonomi politikasının, duruma göre ekonomi politikasının önüne geçirilmesi ile gerçekleştirilebilir. Mali disiplin sonrası netleşen rakamların haricinde yapılacak bir ödemenin engellenmesine yönelik düzenlemeler yapılmalıdır. Bu düzenlemeler ile seçim öncesi hızla artan kamu harcamaları ve devlet bütçesinden yapılan popülist harcamalara bir sınır konabilir.

Kaynakça

ABRAMS, Burton, A. and Patrick LOSSIFOV; (2006), "Does the Fed Contribute to a Political Business Cycle ?", *Public Choice*, pp. 129-249.

AKALIN, Gülsüm ve Kemal ERKİŞİ; (2007), "Türkiye'de Seçim Ekonomisi Uygulamalarının Geleneksel Oportünist Seçim Çevrimleri Açısından Değerlendirilmesi", *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5), ss. 89-116.

AKÇORAOĞLU, Alpaslan ve Funda YURDAKUL; (2004), "Siyasal Ekonomi Açısından Büyüme, Enflasyon ve Bütçe Açıkları: Türkiye Üzerine Bir Uygulama", *A. Ü. S. B. F. Dergisi*, 59 (1), ss. 1-25

ALESINA, Alberto and Alex CUKIERMAN; (1987), "The Politics

of Ambiguity, *National Bureau of Economic Research*, Cambridge M.A; Working Paper, 2468, pp.1-31.

ALESINA, Alberto, Gerald COHEN and Nouriel ROUBINI; (1991), "Macroeconomic Policy and Elections in OECD Democracies", *NBER Working Paper*, No:3830.

ALESINA, Alberto, Gerald COHEN and Nouriel ROUBINI; (1992), "Macroeconomic Policy and Elections in OECD Democracies", *Economics and Politics*, 4 (1), pp.1-28.

ALESINA, Alberto. and Jeffrey SACHS; (1988), "Political Parties and The Business Cycle in The United States, 1948 – 1984", *Journal of Money Credit And Banking*, 20, pp. 63 – 82.

ALESINA, Alberto; (1987), "Macroeconomic Policy in a Two – Party System as a Repeated Game", *The Quarterly Journal of Economics*, 102 (3), pp.651 – 678.

ALESINA, Alesina and Nouriel ROUBINI; (1990), "Political Cycles in OECD Economies", *NBER Working Paper*, No.3478: pp.3.

ALESINA, Alesina, Nouriel ROUBINI, and Gerald D. COHEN; (1997), *Political Cycles and the Macroeconomy*, The MIT Press, London.

ALPANDA, Sami and Adam HONIG; (2007), "Political Monetary Cycles and New Defactoranking of Central Bank independence", *MPRA Paper*, 5898, pp. 1-34.

ASUTAY, Mehmet; (2005), "Political Monetary Cycles: The Political Manipulation of Monetary Policy Instruments and Outcomes in Turkey", <http://www.durac.uk/john.ashworth/EPCS/Papers/Asutay.pdf>, pp. 1-37.

BECK, Nathaniel; (1984), "Domestic Political Sources of American Monetary Policy:1955-1982", *Journal of Politics*, 46 (3), pp. 786-817.

CARGILL, Thomas, F. and Michael, M. HUTCHINSON; (1991), "Political Business Cycles With Endogenous Election Timing: Evidence From Japan", *Review of Economics and Statistics*, 73, pp. 733-739.

CARLSEN, Fredrik; (1997), "Opinion Polls and Political Business Cycles: Theory and Evidence For The United States", *Public Choice*, 92, pp. 387-406.

CHAPPELL, Henry. W. and William KEECH; (1986), "Party Differences in Macro Economic Policies and Outcomes" *American Economic Review*, 76, pp. 71-74.

CUKIERMAN, Alex and Allan MELTZER; (1986), "A Positive Theory of Discretionary Policy The Cost of Democratic Government, and The Benefits of a Constitution", *Economic Inquiry*, 24, pp.367 – 388.

ÇARKOĞLU, Ali; (1995), "The Interdependence of Politics and Economics in Turkey: Some Findings at the Aggregate Level of Analysis", *Boğaziçi Journal, Review of Social Economic and Administrative Studies*, 9, pp. 85-108.

EASAW, Joshy and Dean GARRATT; (2000), "Elections and UK Government Expenditure Cycles in the 1980's An Empirical Analysis", *Applied Economics*, 32, pp. 381-391.

EDWARDS, Sebastian; (1993), "The Political Economy of Infla-

tion and Stabilization in Developing Countries", NBER Working Paper, 4319.

ERDOĞAN, Seyfettin ve Hilal BOZKURT; (2009), "Demokratik Rejimlerde Politik Parasal Konjonktür Hareketleri: Türkiye Üzerine Ekonometrik Bir İnceleme" *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 10 (2), ss. 204-216.

EREN, Ercan ve Melike BİLDİRİCİ; (1999), "Siyasal Konjonktür Dalgaları ve Türkiye'de Seçmen Davranışları", *İktisat İşletme ve Finans Dergisi*, 163, ss. 45.

FINDLAY, David, W.; (1990), "Political Business Cycle and Republican Administrations: An Empirical Investigation" *Public Finance Quarterly*, 18, pp. 328-339.

FREY, Bruno, S and Friedrich SCHNEIDER; (1978), "An Empirical Study of Politico-Economic Interaction in the United States", *Review of Economics and Statistics*, 60 (2), pp. 174-183.

GOLDEN, David and James, M. POTERBA; (1980), "The Price of Popularity: The Political Business Cycle Reexamined", *American Journal of Political Science*, 24, pp. 696.

GRIER, Kevin, B.; (1989), "On The Existence of a Political Monetary Cycle", *American Journal of Political Cycle*, 33 (2), pp. 376-389.

GÜRKAN, Ali ve Haluk KASNAKOĞLU; (1991), "The Political Economics of Agricultural Price Support in Turkey: An Empirical Assessment", *Public Choice*, 70, pp. 277-298.

HAVRILESKY, Thomas, M.; (1987), "A Partisan Theory of Fiscal and Monetary Regimes", *Journal of Money, Credit And Banking*, 19, pp. 677 - 700.

HIBBS, Douglas, A.; (1977), "Political Parties and Macroeconomic Policy", *The American Political Science Review*, 7, pp. 1467-1487.

ITO, Takatoshi and Jin Hyuk PARK; (1988), "Political Business Cycles in the Parliamentary System", *Economics Letters*, 27, pp. 233-238.

KEIL, Manfred, W.; (1988), "Is The Political Business Cycle Really Dead?", *Southern Economic Journal*, 55, pp. 86-99.

KIEWIET, Roderick, D. and Mathew, D. McCUBBINS; (1985), "Congressional Appropriations and The Electoral Connections", *Journal of Politics*, 47, pp. 59-82.

LINDBACK, Asar; (1976), "Stabilization Policy in Open Economic with Endogenous Politicians", *American Economic Association, Richard T.Ely Lecture*, 66 (2), pp. 13.

MACREA, Duncan, C.; (1977), "A Political Model of Business Cycle", *The Journal of Political Economy*, 85(2), pp.239.

MCCALLUM, Bennett, T.; (1978), "The Political Business Cycle: An Empirical Test", *Southern Economic Journal*, 44 (3), pp. 504-515.

NORDHAUS, William, D.; (1975), "The Political Business Cycle", *Review of Economic Studies*, 42(2), pp.169.

NORDHAUS, William, D.; (1989), "Alternative Approaches to The Political Business Cycles", *Cowles Foundation Paper 748*, Yale University, A.B.D.

ONUR, Sara; (2001), "Politik Konjonktür Dalgaları ve Türkiye Uygulaması (1950- 2000)", *S. D. Ü. İ. İ. B. F Dergisi*, 6 (2), ss. 157-184.

ONUR, Sara; (2002), "Politik Bütçe Döngüleri ve Türkiye Ekonomisi (1975 - 2000)", *Uludağ Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, XXI(2), ss. 85 - 126.

ÖZDEMİR, Mehmet, B.; (2007), *Türkiye'de Seçim Ekonomisi ve Bütçesel Etkileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

PARK, Justin, H.; (2003), "The Economy and Political Elections in Korea", A Dissertation Presented to the Faculty of The Graduate School, University of Missouri, Columbia.

PARLAKTUNA, İnci ve Abdullah B. BAHÇE; (2006), "Politik Konjonktür Dalgalarının Ekonomi Üzerindeki Etkisi ve Türkiye Uygulaması (1980-2006)" *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), ss. 1-19.

PERSSON, Torsten and Guido TABELLINI; (1990), "Macroeconomic Policy, Credibility, and Politics", Chur, Switzerland: Harwood Academic Publishers.

ROGOFF, Kenneth and Anne SIBERT; (1988), "Elections and Macroeconomic Policy Cycles", *Review of Economic Studies*, 55, pp.1-16.

ROYED, Terry, J. and Stephen A. BORRELLI; (1999), "The Politics and Economics of Revenue Growth: A Cross National Analysis", *European Journal of Political Research*, 36, pp. 87-118.

SARAÇ, Taha B.; (2005), *Politik Konjonktür Dalgaları Teorileri Çerçevesinde Seçim Ekonomisi Kavramı ve (1980-2004) Dönemi Türkiye Uygulaması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

SAVAŞAN, Fatih ve İbrahim DURSUN; (2006), "Türkiye'de Yerel Düzeyde Politik Konjonktürel Devreler", *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ. İ. B. F Dergisi*, 8(2), ss. 191-208.

SAYAN, Serdar ve Hakan BERUMENT; (1997), "Türkiye'de Siyaset, Ekonomik Popülizm ve Hükümetler", *H. Ü. İ. İ. B. F Dergisi*, 15(2), ss. 171-185.

SCHULTZ, Kenneth, A.; (1995), "The Politics of the Political Business Cycle", *British Journal of Political Science*, 25, pp. 79-99.

SEZGİN, Şennur; (2007), "Türkiye'de Politik Konjonktürel Dalgaları: 1950-2003 Dönemi" *Ankara Üniversitesi, SBF Dergisi*, 62(2), ss. 144-154.

SJBÖRG, Persson; (2003), "Government Expenditures Effect on Economic Growth, the Case of Sweden 1960-2001", *Bachelor's Thesis*, Lulea University of Technology. pp.4.

TAKATOSHI, Ito; (1989), "Endogenous Election Timings and Political Business Cycles in Japan", *National Bureau of Economic Research Working Paper Series, Working Paper*, 3128, Cambridge, pp. 26.

TELATAR, Funda; (1998), "Makroekonomi-Siyaset İlişkileri: Politik Devresel Dalgaları", *Ekonomik Yaklaşım Dergisi*, 9 (31), ss.41.

TELATAR, Funda; (2000), "Parlamentar Sistemlerde Politik Devresel Dalgalanmalar: Teori ve Türkiye İçin Bir Uygulama", *G. Ü. İ. İ. B. F Dergisi*, 4, ss. 145.

TELATAR, Funda; (2001), "Politik Devresel Dalgalanmalar Teorisi Işığında Demokrasi- Siyaset-Ekonomi İlişkisi: Türkiye Örneği", *İktisat İşletme Finans Dergisi*, 16 (187), ss. 57.

TELATAR, Funda; (2003), "Political Business Cycle in the Parliamentary Systems: Evidence From Turkey", *Emergings Mar-*

kets Finance and Trade, 39(4), ss. 24-39.

TUTAR, İbrahim ve Aysıt TANSEL; (2000), "Political Business Cycles, Institutional Structure and Budget Deficits in Turkey", *Economic Research Forum Working Paper*, WP, 2019.

YAMAK, Rahmi ve Nebiye YAMAK; (1999), "Türkiye'de Genel Milletvekili Seçimleri ve Ekonomi", *İktisat İşletme Finans Dergisi*, Sayı:155,14, ss. 47-56.

Ekler

Ek 1: Literatür İçin Özet Bilgiler (Türkiye Ekonomisi)

Çalışma	Hipotez	Dönem	Yöntem	Sonuç
Gürkan ve Kasnakoğlu (1991)	PBC	1962-1983	Regresyon	Destekleyici
Çarkoğlu (1995)	PBC	1950-1994	ARIMA	Kabul
Sayan ve Berument (1997)	PBC	1957-1994	Regresyon	Kabul
Yamak ve Yamak	PBC	1953-1992	Tanımlayıcı İstatistikler	Kabul
Tutar ve Tansel (2000)	PBC	1960-1997 1990-1997	Regresyon Regresyon	Red Kabul
Telatar (2000)	PBC	1986-1997	EKK	Red
Telatar (2001)	PBC	1986-1997	Logit,Probit	Kabul
Onur (2001)	PBC	1950-2000	Panel Regresyon	Kabul
Onur (2002)	PBC	1975-2000	Panel regresyon	Kabul
Telatar (2003)	PBC	1986-1997	Logit,Probit	Kabul
Akçoraoğlu ve Yurdakul (2004)	PT	1987-2003	EKK	Red
Saraç (2005)	PBC	1980-2004	Tanımlayıcı İstatistikler	Kabul
Asutay (2005)	PBC	1986-2002	Regresyon	Kabul
Savaşan ve Dursun(2006)	PBC	1983-1998	Havuzlanmış Regresyon	Kabul
Parlaktuna ve Bahçe (2006)	PBC	1980-2006	EKK	Kabul
Sezgin (2007)	PBC	1950-2003	EKK	Kabul
Akalın ve Erkişi	PBC	1950-2006	Rasyo Analizi	Kabul (Kesin Değil)
Özdemir (2007)	PBC	1950-1996	Tanımlayıcı istatistikler	Kabul
Erdoğan ve Bozkurt (2009)	PBC	1986-2005	GARCH Tekniği	Kabul

Ek 2: Literatür İçin Özet Bilgiler (Yabancı Ülke Ekonomileri)

Çalışma	Ülke	Hipotez	Dönem	Yöntem	Sonuç
Nordhaus (1975)	Birden Çok Ülke	PBC	1947-1972	Parametrik Olmayan Test	Kabul
Hibbs(1977)	Birden Çok Ülke	PT	1948-1972	ARIMA Intervention	Kabul
Frey ve Schneider(1978)	ABD	PBC PT	1953-1975	Regresyon	Kabul Kabul
McCallum(1978)	ABD	PBC	1948-1974	Regresyon	Red
Golden ve Poterba (1980)	ABD	PBC	1950-1978	Regresyon	Red
Beck (1984)	ABD	PMC PT	1955-1982	Regresyon	Red Kabul
Kiewiet ve McCubbins (1985)	ABD	PBC PT	1948-1979	İki Aşamalı EKK	Kabul Kabul
Chappell ve Keech (1986)	ABD	PT RPT	1953-1984 1949-1984	St.Louis Simülasyon	Kabul Kabul
Havrilesky(1987)	ABD	PT	1948-1984	Regresyon	Kabul
Alesina ve Sachs (1988)	ABD	RPT	1949-1984	Regresyon	Kabul
Keil (1988)	İngiltere	PBC	1957-1980	Regresyon	Kabul
Ito ve Park (1988)	Japonya	PBC	1956-1986	Regresyon Logit,Probit	Red Kabul
Nordhaus (1989)	ABD	PBC PT	1951-1988	Regresyon	Kabul Red
Takatoshi (1989)	Japonya	PBC	1948-1986	Regresyon	Red
Grier (1989)	ABD	PMC	1961-1982	Simülasyon	Kabul
Findlay (1990)	ABD	PBC	1951-1987	ARIMA ve Simülasyon	Kabul
Cargill ve Hutchinson(1991)	Japonya	PBC	1955-1986	Regresyon	Kabul
Alesina ve Roubini (1992)	18 OECD Ülkesi	PBC RPBC PT RPT	1960-1987	ARIMA	Red Kabul Red Kabul
Schultz(1995)	İngiltere	PBC	1961-1992	Regresyon	Kabul
Carlsen(1997)	ABD	PMC	1954-1994	ARIMA	Kabul
Royed ve Borrelli(1999)	14 OECD Ülkesi	PBC PT	1958-1990	Regresyon	Kabul Red
Easaw ve Garrat(2000)	İngiltere	RPBC	1979-1992	Hata Düzeltme Modeli	Kabul
Park ve Jong-Ho(2003)	Kore	PMC	1963-2003	Regresyon	Kabul
Abrams ve Lossifov(2006)	ABD	PMC	1957-2004	Regresyon	Kabul
Alpanda ve Honig(2007)	Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülk.	PMC	1972-2001	Regresyon	Red Kabul

Not: PBC; Oportünistik Devresel Dalgaları, PT; Partizan Devresel Dalgaları, PMC; Politik Parasal Dalgaları, RPBC; Rasyonel Oportünistik Devresel Dalgaları, RPT; Rasyonel Partizan Devresel Dalgaları Göstermektedir.